

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

Crates Thebanus ejusmodi testamen-
tum fecit: *Ponite coquo minas decem, medico
drachmam, assentatori talenta quinque, Con-
siliario fumum, meretrici talentum, Philoso-
pho triobolum.*

Alexander M. Glauco Med. quia amicus
suus Hephæstion moriebatur, quamvis sibi
ipfi adversus Medici consilium interitum
attraxisset, cruci affigi iussit.

Idem Servatori nostro accidit, ut ple-
rumque ingratitude messet, pro fideli
sua curatione metat. Imo sunt, qui ipsum
denovo crucifigunt, Heb. 6, 6. & sanguinem
testamenti pollutum ducunt, in quo san-
ctificati sunt. Heb. 7. v. 30.

Quando Menecrates Medicus Syracusanus,
quendam sanitati restituebat, promit-
tere ei tenebatur, quod pro Jove eum habe-
re & venerari vellet. Hæc nefanda erat tem-
eritas, & temeraria impietas. Sed Servatori
id optime convenit, qui propterea lan-
guores nostros tulit, & dolores nostros
portavit, Esa. 53. v. 4. ut ex miraculosa ejus
curatione agnoscere debeamus, se verum
esse sanatorem, Exod. 15. v. ult. & magistrum
sanationum, Esa. 63, 1. qui olim Israelitas ser-
mone suo in deserto sanaverit, Sap. 16, 12. &
adhuc hodie omnes ad se venientes sanare
possit, præ multitudine enim fortitudinis &
roboris, virtutisque ejus, neque unum defi-
cit. Esa. 40. v. 26.

De Secundo.

TRansibimus nunc ad alteram partem,
ἡμετέρας sive notitiam Domini
nostri Jesu Christi, contemplaturi. Hic no-
bis meditandus proponitur:

I. *Tanquam benevolus gentium visitator.*
Exiens enim de finibus Tyri & Sidonis, ve-
nit ad mare Galilee, inter medios fines De-
capoleos,

Tyrus & Sidon duo emporia fuerunt, ad
mare mediterraneum sita, quæ adeo florue-
runt, ut negatiatores, principes, & institores
ejus inclyti terræ habitati fuerint, Esa. 23, v. 8.

Eò & Christus pervenit in diebus carnis
suar, & postquam pensum suum ibidem ab-
solverat, Judæam repetiit. In quo itinere fi-
nes Decapoleos attigit. Hæc regio erat Ca-
lesyriæ ultra Jordanem, ad mare Galileum,
quæ à decem civitatibus, non multum ibi
inter se distantibus, ita appellata fuit.
Quarum & Gadara una, ubi cives pro-
brose ipsum tractatum, è finibus suis ejece-
rant, quia diaboli, permissu ejus, gregem
porcorum pascentium, in mare præcipitem
egerant, Matth. 8. v. ult. Jam eo revertitur,
hoc ipso indicans, se nolle interitum ullius,
sed velle, ut omnes ad agnitionem veritatis
perveniant, & æternum salventur. 1. Tim. 2.
v. 4.

Imprimis eo indicavit, gentiles quoque
regni sui consortes esse, & beneficiorum
suorum compotes fore, si ipsi modo velint.
Propterea dicitur, desiderium omnium
gentium, Hagg. 2. v. 8. Sicut & statim post
resurrectionem suam Apostolos ablegavit
in universum mundum, cum expresso man-
dato: Ite in mundum universum, & docete
omnes gentes. Matth. 28. v. 19.

Hoc nostro quoque solatio inservit.

Ante octingentos enim vel nongen-
tenos annos nostri Majores in Gentilismo
vivescentes, verum Deum non agnoverunt:
sed gloriam ejus mutaverunt in similitudi-
nem imaginis corruptibilis hominis, & vo-
lucrum, & quadrupedum, Rom. 1. v. 23.

Antiqui Germani Martem & Mercuri-
um pro Diis habuerunt, in quorum hono-
rem liberos suos macerant, & ad conte-
standum zelum suum eorum sanguinem
bibe-

biberunt, ut Historiæ referunt. Sed Christus Servator noster, qui hic fines Gentilium visitavit, nos quoque tandem accessit, & illuminavit sedentes in tenebris & umbra mortis, Matth. 4, 16. Ut jam non hospites simus & advenæ, sed cives. Eph. 2, 19.

O beatos nos! Si hoc agnoscimus, non ambulantes in ethnicis prioribus desideris, sed ad voluntatem ejus, qui de tenebris vocavit nos, in admirabile lumen suum, 1. Pet. 2. v. 9.

Caveamus igitur, ne nomen tenentis duntaxat Christiani simus: ne accinatur nobis: Nomen habes, quod vivas, & mortuus es, Apoc. 3. v. 1.

Potius secundum eum, qui vocavit nos, sanctum, & ipsi in omni conversatione sancti simus, 1. Pet. 1. v. 15. Sic bono animo esse possumus, in omnibus hujus vitæ ærumnis. Christus enim, à quo nomen gerimus, præiit nobis, relinquens nobis exemplum, ut sequamur vestigia ejus, 1. Pet. 2, 21. Ideo certissimi sumus, quod si commortui fuerimus, & convicturi simus, 2. Tim. 2. v. 11. Nam ubi ego sum, illuc & minister meus erit, ait Servator, Joh. 12. v. 26.

II. *Tanquam felicissimus egrotorum curator.* Hic audimus, quod apprehenderit surdum & mutum de turba seorsim, miserit digitos suos in auriculas ejus; & exspuens tetigerit linguam ejus: & suspiciens in cœlos ingemuerit, & dixerit illi: Ephata, quod est, aperire. Et statim apertæ sunt aures ejus, & solutum sit vinculum linguæ ejus, & locutus sit recte. Alias Christus solo verbo vel contactu infirmos restituit & mortuos quoque resuscitavit: sed hic certis ceremoniis utitur, quo indicat, se æque per media, ac sine mediis sanare posse.

Ad hunc igitur cum turba Evangelii præ-

sentis confugiamus, ejusque auxilium & consilium imploremus, Domini enim est salus, Psal. 3. v. ult.

Huc invitare nos debet:

1. *Prona voluntas*, sicut enim hic muto & surdo promte succurrit: sic & nobis promittit: Antequam clament, ego exaudiam, Esa. 65. v. 24.

Id quod probavit in Rege Hiskia, cui post annūciatam mortem, ad preces ejus ardentes, quindecim annis vitam suam prolongavit, Esa. 38. v. 6. 2. Reg. 20, 6.

Adhuc hodie prope timentes salus ejus, Psal. 85. v. 10. *Neminem spernit, neminem abjicit, neminem perhorrescit, nisi forte quis amens ipsum exbarruerit*, ait Augustinus. Ideo cum Davide dicere possumus: Ego in misericordia tua speravi, Psal. 13. v. 6.

2. *Magna facultas*, Nullus Medicus in toto orbe erat, qui miserum hunc hominem sanare potuerit. Sed Christus extempore, vi omnipotentis dexteræ, ipsi auditum & orationem restituit, neque enim impossibile est apud ipsum omne verbum, Luc 1. v. 37.

In Ægypto olim consuetudinis fuit, ut singulis morbis, singuli Medici attributi fuerint, ut hic pestilentiam, ille febrim, ille phthisin curarent. Christus vero omnia est in omnibus, 1. Cor. 15, 28. Liberavit servum Centurionis à paralyti, Matth. 8. v. 7. Petri focrum à febre, Matth. 8. v. 15. Mulierem à sanguinis profluvio, Luc. 8. vers. 43. Restituit hominem, manum habentem aridam Matth. 12. v. 9. Hominem ad piscinam Bethsaida, triginta & octo annos habentem in infirmitate sua, Joh. 5. v. 5. seqq. Summa: Nulla est calamitas, angustia nulla, ubi non opitulari possit, & quidem superabundanter, quam petimus, aut intelligimus. Eph. 3, 20.

Gau-

Gaudio hinc exulta, mi Christiane! nec reproba increpationem Domini, quia ipse vulnerat, & medetur, Hiob. 5. v. 18.

III. *Tanquam absolutissimus cunctorum rector.* Hoc testimonium impetrat à turba in Evangelio, supra modum enim stuebant, dicentes: Bene omnia fecit, & surdos fecit audire, & mutos loqui.

In V. T. quasi in proverbium abierat, quod solus Deus omnia benefaciat, Psal. 111. v. 3. Sed hic ad Christum id applicant, eoque gloriam divinæ sapientiæ & omnipotentia ei attribuunt, quæ non nudo homini conferri potest: Quamvis enim & homines quandoque benefaciunt. Sicut Moses, magnus ille Dei amicus multa bene fecit, sicut & David, vir & cor Dei, & Salomo Regum omnium sapientissimus: Attamen non omnia bene fecerunt. Deus solus justus est. Quis sufficit enarrare opera illius: Sirac. 18. v. 2. seqq.

Salomo in senectute sua peccavit per idololatriam, 1. Reg. 11. v. 6. David rebus secundis per adulterium & homicidium, 2. Sam. 11. v. 4. Moses per diffidentiam. Num. 21. v. 31. Sed de Christo hic dicitur, quod omnia bene fecerit, *hic digitus Dei est!* Luc. 11.

Intuemini *opus creationis*, & perpendite, quomodo cælum extenderit, & contignaverit aquis, terramque fundaverit super basin suam, Psal. 104. v. 3. 5. A summo cælo egressio Solis, & circuitus ejus, usque ad extremitatem ejus: nec est, qui se abscondat à calore ejus. Psal. 19. v. 6. 7. Luna crescit & mutatur, & discernit menses, & ostensio est temporis, & signum ævi, Psal. 136. v. 9. Sir. 43. v. 6. Homo ad imaginem Dei conditus erat, in vera justitia & sanctitate. Eph. 4. v. 24. Et ut denuo ingeminem: Omnia erant valde bona, Gen. 1. vers. 31.

Quod vero Angeli quidam, & homines quoque imaginem Dei deperdiderunt, & non amplius in ea felicitate versantur, in qua à Deo creati sunt, id à peccato est. Deus enim mortem non creavit: sed invidia diaboli, &c. Sap. 2. v. 24.

Inde quoque periculum oritur, de bestis, serpentibus, aspidibus, scorpionibus & variis insectis, ut & herbis venenatis, & id generis aliis: Licet enim ea omnia Deus ratione essentia bona, & ad hominum ministerium creaverit: tamen post lapsum nocifera facta sunt, cum ob abusum, Rom. 8. v. 20. tum ob divinam maledictionem, Gen. 3. v. 19. quorum ratione jam vindictæ inservire tenentur, Sir. 30. v. 32. 33.

Speciate *Opus redemptionis*, & considera, quomodo Christus, ceu alter Adam, omnia bene fecerit, & restituerit, quæ primus Adam male fecerat, & corruerat, Rom. 5. v. 19. Frater redimendo non redimere poterat quenquam, Psal. 49. v. 8. 9. Sed Christus amavit animam nostram, Esa. 38. v. 17. & quæ non rapuit, exolvit, Psal. 69. v. 5. ut à potestate tenebrarum liberati, in regnum lucis transpositi simus. Col. 1. v. 13.

Augustinus de hominibus dicit, quod plus ament verbis, quam operibus: Christum vero è contrario plus amasse operibus, quam verbis. Quamvis enim multas præclaras conciones habendo, verba vitæ affatim labiis suis sanctissimis disseminavit, Joh. 6. vers. 68. tamen nec cætera ejus membra otiosa fuerunt. Oculis suis amiferis peccata nostra deflevit, Luc. 19. v. 41. Auribus benevolis preces non contempsit invocantium. Luc. 18. v. 4. Pedibus suis sanctissimis passim pertransiit, benefaciendo & sanando omnes à diabolo oppressos, Act. 10. v. 38. Manibus miraculosis agrotos san-

sanavit. Corde suo benedicto, mundum dilexit, Joh. 3. v. 16. Imo toto in corpore nullum membrum fuit, quod non percussum, afflictum, vulneratum & attritum fuerit, quo livore ejus sanaremur, Esa. 53. 5.

Quid igitur est, quod debuit ultra nobis facere, quod non fecerit? Esa. 53. 4.

Considerate opus miraculose ejus providentia, & gubernationis? quomodo mirificet sanctos suos, Psal. 4. v. 4. per gloriam & ignominiam, per infamiam & bonam famam, 2. Cor. 6. v. 8. ut tamen Deum diligentibus omnia in bonum cooperentur, Rom. 8. 28.

Id probant exempla Josephi, Davidis, Jobi, Gen. 50. v. 20. 1. Sam. 18. & seqq. Job. 1. v. 42.

Hoc etiam nostrum solatium esto in hoc mundo! Dominus omnia bene fecit, ideo & porro faciet, neque nos patietur tentari, supra id, quod possumus, 1. Cor. 10. v. 13.

sed eripiet & glorificabit, & ostendet salutare suum, Psal. 91. v. 15. 16. Nempe in vita aeterna, ubi verificabitur: Ecce omnia facio nova! Act. 21. v. 1. Bene facio cum corporibus, prae claritate enim coruscare debent, 2. Cor. 15. v. 41. Bene facio cum animabus, plenae enim sapientiae erunt. 1. Cor. 13. v. 10.

Confide igitur, mi Christiane! Christus enim ex morte quoque bonum quid elicuit, ut illa non perditio nobis sed lucrum futura sit, Phil. 1. v. 21. nobisque fores pandat ad regnum caelorum, Joh. 5. v. 24. ubi non amplius moriemur, sed in aeternum vivemus, Sap. 5. v. 16. & fulgebimus ut firmamentum, Dan. 12. v. 3. imo, velut Sol in regno Patris in aeternum, Matth. 13. v. 43.

Fiat id per Christum JESUM, Salvatorem nostrum, Amen.

* * *

Dominica XIII. post Trinitatis.

Evangelium Luc. 10. v. 23. --- 37.

EXORDIUM.

Quando Sapientissimus Regum Salomo Deo Israelis templum exstruit, inter alia idem fenestris quoque ornavit, quae fuerunt *per speciem clausae*, sive interius amplae, exterius vero angustae, 1. Reg. 6. v. 4.

Hae mystice intelligenda veniunt.

Templum Salomonis *trifariam* distinctum fuit. In frontispicio fuit *atrium*, quod cuique accedere licuit. Deinde sequebatur *Sanctum*, in quo cultus divinus perficie-

batur, & tertio *Sanctum Sanctorum*, quod nemini ingredi concessum, nisi summo Pontifici, & quidem anniversarie semel tantum, nec sine sanguine.

Sic etiam Numen divinum *habitationi hominum triplicem locum* definivit.

1. *Mundum*, hic quasi *atrium* est, in quo boni & mali permixti sunt. Deus enim fecit homines, quasi pisces maris, & quasi roptile non habens principem, Hab. 1. v. 14. Interea caeli enarrant gloriam Dei, Psal. 19.

Sf

v. 28.